

B. L.

Ażeby zachować Borobudur

Ochrona Zabytków 22/2 (85), 158-159

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ków następujących w trakcie wietrzenia. 2. Przedmiotem analitycznego badania chemicznego, zagadnienia wietrzenia, nie może być sam kamień. Musi ono dotyczyć również takich spraw jak składniki atmosfery, zanieczyszczenia kamienia łącznie z zasoleniem, jego wilgotność, odczyn wyciągu wodnego itp. 3. W ogólnym zarysie znamy już dość dobrze procesy wietrzenia, jak i konsolidacji kamienia. Jednak nasza znajomość szczegółów tych procesów oraz przyczyn i uwarunkowań jest jeszcze uboga. Brak było w referacie podania możliwości badawczych tych szczegółowych procesów.

Po wygłoszeniu i przedyskutowaniu referatów wyłoniono spośród uczestników konferencji komisję do opracowania wniosków. Objęły one trzy grupy zagadnień, a mianowicie: 1. Należy zwrócić uwagę na konieczność powiązań badań naukowych nad wietrzeniem i zabezpieczeniem kamieni z praktyką konserwatorską w zakresie zabezpieczania zabytków architektury i urbanistyki. Badania te znajdują w problematyce konserwatorskiej bezpośrednie zastosowanie. Dotyczą one na ogół wycinkowych problemów architektoniczno-konserwatorskich, są więc pomocne architektom, w których rękach skupia się całość zadań związanych z konserwacją określonych obiektów bądź zespołów obiektów zabytkowych. Dlatego ważne jest powiązanie prowadzonych prac badawczych z określonymi zabytkami architektury i bezpośredni udział w nich architektów prowadzących prace konserwatorskie na obiektach. 2. Należy powołać komisję roboczą, która w terminie do 30 czerwca 1969 r. opracuje inwentarz potrzeb w zakresie badań, ustali ich kolejność i priorytet. Dla poszczególnych tematów powołane zostaną grupy robocze; zwrócono uwagę na potrzebę dbałości o międzynarodowy charakter tych grup. 3. Zaleca się powołanie komórki wydawniczej, która zajmie się publikacją wyników prac badawczych prowadzonych przez grupy robocze. Na zakończenie przedyskutowano wnioski opracowane przez komisję i przyjęto je jako rezolucję konferencji.

Janusz Lehmann.

W związku z otrzymaniem, wychodzącego dwa razy w miesiącu, biuletynu prasowego „Informations Unesco” Redakcja przedrukowywać będzie w dziale Kroniki notatki z zakresu zagadnień omawianych na łamach naszego pisma. Informacje zawarte w biuletynie dotyczą najważniejszych wydarzeń i akcji o znaczeniu światowym, prowadzonych zgodnie z celami i programem Unesco.

Redakcja

AŻEBY ZACHOWAĆ BOROBUĐUR

Unesco otrzymało trzy dary o łącznej wartości 22.000 dolarów dla ratowania Borobudur, jednego z najstarszych i najbardziej fascynujących sanktuariów buddyjskich Azji. Dary te pochodzą od rządu holenderskiego (15.000 dolarów), władz municypalnych Bremy (3.000 dolarów) i fundacji „JDR 3rd Fund” w Nowym Jorku, która dostarczyła sprzęt meteorologiczny wartości 4.000 dolarów.

Zbudowane w sercu Jawy w ostatnich latach VIII wieku, Borobudur pozostaje najbardziej okazałym i najpiękniejszym obiektem półkuli południowej. Sanktuarium główne (stupa) wznosi się na szczycie wzgórza o wysokości 40 m; wokół niego rozlokowane są koncentrycznie, w trzech rzędach, 72 mniejsze stupy z których każda mieści w sobie kamienną figurę Buddy. Pod tą potrójną koroną świątyni kwadratowa baza o długości boku 117 m dźwiga cztery tarasy tworzące piramidę, której ściany pokryte są rzeźbami. Ten imponujący „fresk” rozwijający się na długości 6 km. obejmuje 1460 reliefów.

Od czasu odkrycia w początku XIX wieku, Borobudur było poddane dwukrotnie poważnym zabiegom restauratorskim. Nie były one jednak dostateczne i w chwili obecnej uszkodzenia osiągnęły taki stopień, że sanktuarium skazane jest na powolną śmierć o ile nie podejmie się niezwłocznej akcji ratowniczej.

Niedawno misja Unesco zdecydowała, że zabezpieczenie obiektu jest technicznie możliwe i przedstawiła szczegółowy plan działania. Lecz przedsięwzięcie jest znaczne: chodzi ni mniej ni więcej tylko o zdemontowanie świątyni kamień po kamieniu i umocnienie wulkanicznej skały, w której są wyrzeźbione reliefy, w sposób zabezpieczający przed zmiennością wpływów atmosferycznych. Dla zabezpieczenia fundamentów przed ulewnymi deszczami podczas rekonstrukcji sanktuarium, nasyp ziemny, na którym jest ono wzniesione zostanie przykryty osłoną z żelbetu. Koszt prac obliczony jest na ponad trzy miliony dolarów, do których należy dodać dwa do trzech milionów dolarów na zagospodarowanie zespołu.

(B. L. wg „Informations Unesco”)

FRESKI FLORENCKIE W RIJKSMUSEUM

W Rijksmuseum w Amsterdamie została otwarta wystawa objazdowa fresków florenckich, zorganizowana z inicjatywy Nadintendentury Galerii Sztuki we Florencji, w dowód wdzięczności za pomoc udzieloną przy ratowaniu tych dzieł sztuki. Uprzednio była ona eksponowana przez sześć miesięcy w Nowym Jorku, a następnie w Londynie.

Ekspozycja obejmuje 60 fresków pochodzących z Florencji i Toskanii, jak również liczne rysunki przygotowawcze (disegno), odkryte po zniszczeniach spowodowanych powodzią w listopadzie 1966 r., w wyniku których wiele malowideł ściennych musiało zostać zdjętych z murów. Są to dzieła takich artystów jak Giotto, Uccello, Fra Angelico, Piero della Francesca, Ghirlandaio, Fra Bartolomeo, Andrea del Sarto i in., zamknięte w ramach chronologicznych od XIII do połowy XVI wieku.

Do transportu freski, które poprzednio nigdy nie opuszczały Italii, zostały umieszczone w pojemnikach, w drewnianych ramach wodo- i ognioodpornych, zaimpregnowanych żywicami sztucznymi.

(B. L. wg „Informations Unesco”)